

M 10677 : 1-4.

G. 1406:1-10

Skåne

Allerums s:n

Luggude h:d

Domstens fiskeläge

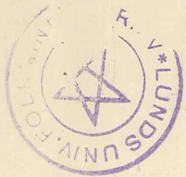
Undersökningen utförd år 1938
av fil. stud. Kerstin Hansson.

Innehåll:

3 sidor beskrivning *med 1 teckning.*

7 fotografier

*neg. sekunders vidacc., fot. har
Int. Albert Vilson Dan. a.s.*



M 10677 : 1

5/1406:1

Domstens fiskeläge.

12 km. N. Hbg. Allerums sn. Luggude hd. Mlmh. län.

Meddelare: Fiskarena M.Ström, Petter Jönsson f. 1851.

Befolkningen levde vid mitten av 1800-talet huvudsakligen av fisket. Gårdarna utgjordes av 10 å 12 stycken fisketorp, lydande under Kulla Gunnarstorp. Dessa torpställen voro samtliga byggda ungefär på samma sätt, nämligen i vinkel med den ena gaveln vettande åt bygatan. I denna vinkelbyggnad (mot gatan) inrymdes stall och loga, den längre byggnaden utgjorde boningshus. Man höll en ko, gris, några höns och ibland får.

I torparens skyldigheter till huvudgården ingick 52 dagsverken.

Numera har, sedan ensittarelagen på 1920-talet började tillämpas, ~~ha~~ torpen friköpts.

Styrelse: Någon egentlig styrelse förekommer ej. Ett fiskelag, vilket allmänt kallas "gubbasällskapet" och består av 8 st. gubbar, lottar ut fångstplatserna sins emellan.

Före 1930 tillhörde fiskevattnen markägarna och fiskarena fingo betala avgift till dessa, i detta fallet Kulla Gunnarstorp.

Särskilda bestämmelser funnos för rätten till ålfiske. Varje familj hade sin fångstplats, som gick i arv inom släkten.

Vid mitten av 1800-talet var avgiften till markägaren 1 lispund (9 kg.) ål pr år.

Hamnen: Ända till 1930 bestod hamnen endast av en liten brygga, "norra bron", som löpte vinkelrätt ut från stranden c:a 25 m. Ett stycke utanför denna och vinkelrätt mot samma voro några stenkistor nedsänkta, utgörande vågbrytare. Inseglingen kunde ske både från norr och söder.

Månsa bro, som låg söder därom, var av mindre betydelse.

1930 byggdes en kraftigare hamn, som ännu finns kvar. Djupet är på grund av lös botten och ogynnsamma strömförhållanden vanligen endast en halv meter. Vid sydostliga vindar kan den helt torrläggas.

Båtar: Mest förekommer öppna snipor. Endast fyra är däckade. De flesta äro byggda i Viken och Råå. Förr användes vid ålfisket s.k. "rusebåtar", vilka voro öppna och byggda som sniporna.

Redskapstyper.

1. "Storrusa". Den första byggdes efter en modell på utställn

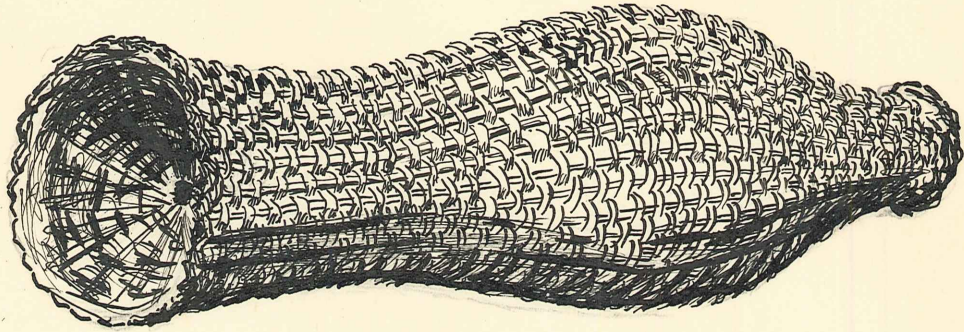


ningen i Hälsingborg i början av 1900-talet. Ryssjan var av den typ som vanligen förekommer längs kusten.

2. "Smårusa". Användes fördelaktigast i smult vatten. Den är av denna anledning opraktisk i Domsten, där sjön oftast är för hård.

3. "Älkypa" eller "tilling" gjordes av ene- eller pilevidjor användes förr vid fångst av ål upp mot Hälsingborg.

Se figuren.



4. Bottengarn har använts sedan 1901. De inköptes från Göteborg och voro av den gamla, danska typen utan rusa. Numera användes den typ, som förekommer uteder hela området. På platsen finnas nu (1938) 5 stycken i bruk.

5. Torskgarn knutet av egyptiskt bomullsgarn N:r 50.

6. Spättegarn " " " " N:r 60.

Båda nättyperna äro redde på samma sätt. De äro trädde på telen med bomaska.

Längden är 50 famnar med 50 sten på stentelen.

Djupet är 23 varv.

Se för övrigt beskrivningen från Viken.

Sillfisket börjar i juli och håller på till början av vintern. Fisket giver bäst resultat vid sydvästlig vind och sydlig ström. Fångstplatserna äro uppe vid Lappegrund och inne i Hornbeksbukten.

Fångstredskap:

7. Bottennäringar användes nästan ej alls på platsen.

Längden är 1800 maskor

Djupet är 160 "



M 10677 : 3

h. 1406:3

8. Drivnät.

Längd 1200 maskor

Djupet 250 "

Beskrivningen överensstämmer med den från Viken.

De äro bundna med 36 till 24 bor per aln.

24-bors näringarna användes på hösten vid fångst av "landsill".

Garnet sättes nämligen fast vid land med en "drägg" och får så stå och svaja.

På sommaren kobbas näringarna ungefär 1aln, förr 2 famnar.

För kobbing användes förr ekekaggar. Numera göras de av plåt.

9. "Manscher" är djupa näringar, som numera ej användas.

De härstammade från Blekinge.

10. Makrill fångas i näringar, vilka knyts ihop i länkar på

4 à 5 närdingshalvor. Förfaringssättet kallas att "snärja makrel".

Man ringar makrillstimmet genom att gå utanför detsamma, och därefter medan länken halas mot land skrämman fisken in i densamma genom stenkastning.

10. Långrev. Användes huvudsakligen för fångst av torsk.

På varje revlina äro krokarnas antal 100. Kroken, som användes är norsk torskkrok n:r 2.

Som agn användes sandorm eller annat levande agn t.ex. smörbult, tobis. Masken köpes numera från Roskilde i Danmark och forslas med bil till platsen.

11. Pilk. för fångst av torsk. Detta fiske förekommer vanligast sommartid, och pilken är n:r 2 t.o.m. 4.

12. Snöre för vittling. Av samma modell som den från Viken beskr.

13. "Snilakorg", "Kongakypa". Redskap för fångst av havssnäckan Buxinum, vilken användes till bete.

Redskapet består av en videkorg med c:a 50 cm. diameter. Över öppningen är spänt ett nät av tjärad bomullsgarn n:r 12/12, med en 10 cm vid öppning i mitten. Som sänke tjänar en i botten fastsatt kettingbit.

Då redskapet utsättes agnas det med fiskavfall.



M 10677 : 4

5.1406:4-10

S Sjöbodar.
5.1406:4



Båtar i hamnen.
5.1406:5



Snöre. 5.1406:6



Pilk. 5.1406:7



5.1406:8
"Snilakorgü. fr. sidan.



5.1406:9 fr. ovan.



5.1406:10
Närdingskobb av plåt.

